

PAPER DETAILS

TITLE: Dogal Yoldan Temel Sanat Egitimi Doganin Atölyesi

AUTHORS: Semih KAPLAN

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/275494>

DOĞAL YOLDAN TEMEL SANAT EĞİTİMİ DOĞANIN ATÖLYESİ

Semih KAPLAN*

Özet

Yeni bir sanat eğitimi yöntemi olarak Bauhaus kaynaklı eğitim modelinin örnek alındığı Türkiye'deki güzel sanatlar fakültelerinde, Bauhaus'un temel sanat eğitimi konuları ve yöntemlerinin benimsendiği görülmektedir. Günümüzde de temel sanat eğitimi dersleri kapsamında yapılan uygulamaların bir kısmını doğadan ve doğal objeden hareketle yapılan gözleme dayalı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu çalışmaların ele alınış biçimi, kullanılan teknikler farklılıklar gösterse de kaynak olarak doğal çevrenin kullanımının ortak noktayı oluşturduğu görülmektedir. Sanat tarihinin hemen her döneminde doğa gözlemi ve doğaya ait unsurlar kendisine tüm sanat disiplinlerinde yer bulmuştur. Doğa, sanat alanı için başlı başına bir esin ve bilgi kaynağı olmuştur ve sanatçıları etkilemiştir. Bu makale Temel Sanat Eğitimi dersinde farklı tekniklerle uygulanan doğa gözlemine dayalı çalışmaların görsel sanatlar öğrencilerine katkılarını örnek çalışmalar üzerinden irdelenmek için ele alınmıştır. Sanatçı için önemli bir görsel kaynak olan Doğa'nın görsel sanatlar öğrencisi içinde sınırsız malzeme sağladığı ortadadır.

Anahtar Sözcükler: Bauhaus, Doğa, Gözlem, Temel Sanat Eğitimi, Tasarım öğeleri

NATURAL WAY OF BASIC DESIGN EDUCATION NATURE'S WORKSHOP

Abstract

Bauhaus education methods are taken as a model of new art education method at Fine Arts Faculties at Turkey. Bauhaus basic design subjects and methods are adopted by these faculties. Today, some of the student works from nature that based on observation are constitutes a part of the applications at Basic Design lessons. Even the differencies occurs on technics and application methods, nature has composes the common ground as base source for all these practices. Nature observation and components of nature takes place at each period of art history. As a source of information and inspiration, nature always influenced artists on its own. In this study; contributions of observational practices from natural objects on students are examined in terms of sample works. It is obvious that nature has obtains endless material for art students as it is important source for artists.

Keywords: Bauhaus, Nature, Observation, Basic Design Education, Design Elements

*Yrd. Doç. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü Öğretim Üyesi, ESKİŞEHİR, skaplan @anadolu.edu.tr

GİRİŞ

Doğaya ait konular sanat tarihinin ve sanat eğitiminin her döneminde sanatçının hareket noktası olmuştur. İnsanın varoluşuyla başlayan bu etkileşim insan ve sanat var olduğu sürece devam edecektir. Sanat eğitiminde ortak algıyı belirginleştiren teoriler üretip sanatın öznelliğine karşın ortak algının daha nesnel metodunu geliştiren Bauhaus eğitimcileri; sanatın temel öge ve ilkelerinin çalışma prensiplerini ve bu prensiplerin derslerdeki pratiğini doğa ile ilişkilerini ortaya koyarak gerçekleştirmişlerdir. Doğa kaynaklı, gözleme dayalı çalışmaların; temel disiplinlerin öğretimini hedefleyen Temel Sanat Eğitiminin ilk defa uygulandığı Bauhaus eğitim sisteminde yer aldığı görülmektedir. Bu konunun önemi Bauhaus’da eğitim vermiş Johannes Itten, Josef Albers, Moholy Nagy, Kandinsky, Paul Klee gibi Bauhaus’ un sanatçı hocalarının günümüz sanat eğitimi üzerine etkisi büyük olan araştırmaları ve ders notlarında vurgulanmaktadır. Bauhaus’da yapılan temel tasarım dersi uygulamalarında da doğa ve malzeme kaynaklı gözlemsel çalışmalar önemli yer tutmaktadır.

Günümüzde doğa gözlemine dayalı çalışmalarda kullanılmak üzere objelerin öğrenciler tarafından fotoğraf, usb, cd, gibi ortamlarda getirilmesi doğa ile ilişkilerin zayıflamasının örneğidir. Bu koşullarda sanat eğitiminin öğrencinin doğal çevresine dair farkındalığını arttırarak, bağlarını güçlendirmeyi de üstlenmesi gerektiği belirtilebilir. Sümer Saldıray doğa ile ilişkilerimizin koparılmasının rehbersiz kalacak duyarlılığımızın yozlaşmasına neden olacağını ve bunun sonucu olarak yaratma güdüsüne yalnız aklın önder olduğu süsçü, taklitçi, yavan ve tekrarcı yaratma kısırlığı getireceğini belirtmiştir. (SALDIRAY, s: 97) Sanat öğrencisi için malzeme ile temas ve yaparak öğrenmenin kazanımları göz ardı edilmemelidir. Öğrencinin kendi anlatım dilini oluşturması, malzeme ile temas ederek, pratikler yaparak, deneyerek, hatalar yaptığı bir süreç içinde mümkün olacaktır. Sanatçı ile doğa arasına kimsenin girmemesi pratiğinden hareketle doğadan yola çıkılarak yapılan çalışmalarda objenin kendisi ile çalışmak önem taşımaktadır.

Bauhaus'da Doğa Çalışmaları

Tasarım ve sanatta fonksiyonelliği hedefleyen ve bunun yolunu doğaya yapısal bir model olarak bakarak geliştiren Bauhaus'da doğa kaynaklı, gözleme dayalı araştırma ve çalışmalar önemli yer tutmaktır. Bauhaus tasarımcılarının Weimar, Almanya döneminden itibaren ekolojistler ve biyologlarla temas halinde oldukları, araştırmalarında ve teorilerini geliştirirken bu disiplinlerden beslendikleri görülmektedir. Bu araştırmaların ortak noktası olarak sanatın temel öğeleri ve ilkelerinin öncelikle doğadaki varlığı ve doğanın üretim sürecinde hangi yasalarla bir araya geldiklerini nesnel bir şekilde ortaya koyma çabası oluşturmaktadır. Araştırmaların sonucunda elde edilen bilgilerin özellikle temel sanat eğitimi konularını oluşturan bütün, düzen, denge, tekrar, ritim, uyum, zıtlık, yakınlık, vurgu gibi ilkelerin öğretiminde Bauhaus'a özgü yöntemlerin oluşturulmasını sağladığı görülmektedir. Öğrenci çalışmalarına bakıldığında gözleme dayalı etütler, hafızadan etütler, doku çalışmaları, natürmortlar ve malzeme ile yapılan çalışmalar Bauhaus'da uygulanan doğal obje kaynaklı çalışmalar olarak görülmektedir. Yapılan uygulamaların dışında Bauhaus öğrencileri, “insan topluluğunun temel biyolojik gereksinimleri konusuna hakim olacak kadar bilim literatürü okumak zorundaydılar. Bu tasarımda organik yaklaşımı benimseyecek yeni bir tasarımcı tipi geliştirme çabası idi” (ANKER, 2005: 235)

Bauhaus'da Temel tasarımdan sorumlu olan Johannes Itten 1918 de ki notlarında doğa kaynaklı çalışmaların görsel algıyı keskinleştirdiğini belirtmektedir ve bu çalışmaların önemini şöyle açıklar. “Gözlemsel yeteneklerini keskinleştirmek üzere başlangıç öğrencileri doğadan, renkli olduğu kadar hassas, fotografik olarak hatasız siyah beyaz etütler yapmalıdır. Ben eli-gözü olduğu kadar aynı zamanda öğrencinin hafızasını da geliştirmek istiyorum.” (WICK, 2000:106) Itten'in bu açıklaması öğrencilerin doğadan buldukları nesnelerin etüt edilmesi ile duyularla algılanabilen nesneye ait malzeme özelliklerinin hem görsel hafızasını geliştirmede hem de malzeme özelliklerinin kavranması için faydasını ortaya koymaktadır.

Itten doğadan yapılan çalışmaları malzeme çalışmalarının en önemlisi olarak görmektedir. Nesneleri oluşturan birleştirici değerlerle birlikte karşıt değerlerde önem taşımaktadır ve bu çalışmalarda malzeme özelliklerinden kaynaklanan kontrast yapıları dikkat çeken Itten bu kontrast yapıları, “gevşek-katı, yumuşak-sert, tüylü-tüysüz, pürüzlü-pürüzsüz, sivri-küt, parlak-mat, lifli-lifsiz, sıkı-gevşek ve damarlı- hareli olarak sıralamıştır.” (WICK, 2000: 106) Doğadan gözleme dayalı çalışmalar el becerisini ve koordinasyonu geliştireceği gibi bu

objelerden yola çıkılarak üretilecek yeni yorumlar algılanan biçimlerin duyumların öğrencinin sentezinden geçerek somut önerilere dönüşmesi ile hedefine ulaşacaktır.

Resim 1: Margit Adler, Deve Dikeni, 1920
Resim 2: Gunta Stölzl, Deve Dikeni, Bauhaus arşivi

Johannes Itten tarafından temel tasarım dersinde öğretilen doğa çalışmaları; objeyi yorumlamada ayrıntıların atılması ile objenin stilizasyonu olarak bilinen genel forma ait yalın bir anlatıma ulaşılan görselleştirme tavrını içermektedir. Itten deve dikenini etüdü için öğrencilere şu tavsiyelerde bulunuyordu; “Eğer deve dikenini çizmek istiyorsanız, çizim sürecinde deve dikeninin savunmacı karakterinin yarattığı duygu canlı tutulmalı, böylece şiddetli, sivri uçlu ve keskin hareketlerle anlamlı ve etkileyici biçimler yaratılabilir.” (ITTEN, 105) Itten ile paralel olarak Joseph Albers’de “insanın yaşamla direkt ilişkisinin sonucu olarak öğrendiğine inanıyordu ve öğrencilerine maddeler dünyasının fiziksel doğası ile içli dışlı olmalarını öneriyordu.” (www.tate.org.uk/research/tateresearch/tatepapers/07/spring)

Macaristan doğumlu Moholy Nagy, Bauhaus’da temel tasarım öğretiminden de sorumlu olan hocalardan olduğu gibi doğanın üretim yöntemleri ve bunların sanat ve tasarımla ilişkilendirilmesi konusunda en çok araştırma yapan Bauhaus eğitimcilerindendir. Bauhaus eğitiminin temelini oluşturan kavramlardan birisi olan fonksiyonelliği, Moholy Nagy doğadaki bitki ve canlıların formlarını inceleyerek araştırmıştır. 1930’da yayınladığı Bauhaus tasarımı ile ilgili “New Vision” kitabında. Nagy “sanatçı ve tasarımcılara doğayı yapısal bir

model olarak kullanmalarını ve fonksiyonelliği anlamak için daima doğadaki prototiplere bakmalarını önermektedir.” (ANKER, 2005: 232) Sanatı yaşamın dinamik güçlerinin dışı vurumu olarak gören Nagy; fotogramla yaptığı çiçek çalışmalarında evrimin doğadaki işleyişini yakalamaya çalışmıştır.

Resim 3-4: Moholy Nagy

Wassily Kandinsky özellikle soyut sanat ve doğa arasındaki ilişkilerin analizinde sanatın temel öğelerinin doğadaki varlığını çeşitli örnekler üzerinden inceleyerek açıklamaktadır. Doğanın bu öğeleri nasıl kullandığını, bu öğelerin doğadaki özelliklerini ve yeni yapılar oluşturmak için nasıl bir araya geldiklerini öğrenmenin sanat öğrencileri ve sanatçılar için büyük önem taşıdığını belirtir. Kandinsky’ye göre bu iki alanda temel öğelerin hangi yasalarla bir araya geldiklerinin öğrenilmesi sanat ve doğanın sentezine dayalı bir düzenin de anahtarı olacaktır. “Doğal kompozisyon yasaları, sanatçıya (çoğunlukla doğa kanunlarının temel amacı olarak gördüğü) yüzeysel imitasyon olanağı değil, bu yasalarla sanat yasaları arasındaki karşıtlıkları karşılaştırma olanağı sağlayacaktır.” (KANDINSKY, 1979: 103)

Point And Line to Plane isimli kitabında doğada kullanımına en sık rastlanan iki öğe olarak nokta ve çizgiyi gösteren Kandinsky, bu öğelerin doğadaki karşılığını verdiği örnekler üzerinden inceleyerek açıklamaktadır. Noktayı öncelikle tohumlar ile ilişkilendiren Kandinsky, tohumun filize dönüşmesini noktadan çizgiye geçiş olarak açıklar. Kandinsky, Nokta öğelerinin doğada bir amaca hizmet edecek çeşitli şekillerde bir araya geldiklerini

gelinciğin tomurcuğu ile ilişkili olarak örneklemektedir. “Gelinciğin güzel, ıslıl ıslıl, fildişi şeklindeki tomurcuğunu açtığımızda, düzenli bir kompozisyon oluşturmak için fizik yasalarına göre düzenlenmiş ve içlerinde resimsel nokta kadar kuvvetli gizli bir hareketsiz üretme gücü taşıyan soğuk mavi-yeşil nokta öbekleri buluruz.”(KANDINSKY, 1979: 40)

Kandinsky doğada kullanımına sıklıkla rastlanan bir diğer öge olarak çizgiyi gösterir. Çizginin doğadaki geometrik ve serbest şekildeki kullanımını inceleyen Kandinsky, her iki kullanım türünün de soyut sanatta bulunduğunu vurgular ve doğadan şu örnekleri verir “doğada bazı komplekslerin daha açık, net ve geometrik bir doğası bulunmaktadır ve örümcek ağının şaşırtıcı yapısı gibi hayvanlar tarafından yapılan geometrik oluşumları açıkça anımsatırlar. Diğer taraftan, bazılarının “serbest” bir doğası vardır ve serbest çizgilerden yapılmışlardır; bunların esnek yapıları hiçbir geometrik oluşum göstermez. Ancak, burada da sabitlik ve kesinlik tamamen dışlanmamıştır, sadece farklı bir şekilde kullanılmıştır.” (KANDINSKY, 1979: 107)

Sanatın temel öge ve ilkelerinin işleyişini doğada arayan diğer Bauhaus sanatçı- eğitimcisi olan Paul Klee nesneleri derinlemesine ele alan inceleme yöntemleri ile iç gerçeklerinin anlaşılmasının nesnenin görünüşünü yalınlaştıracaklarını belirtmektedir. “Açıklanan, kesilerle içi açılan nesne, belirir. Yapılması gerekli, kesin sayı ve türüne göre, (nesnenin) karakteri, kendini düzenler. Nesnenin özdeksel işlev ya da görünüşünün ortaya konusu... önceden iç yapısal (anatomik) olan görüşü daha çok fizyolojik hale getirecektir.” (KLEE, 1966: 38) The Nature of Nature adlı kitabında Klee; Tohum, bitki, yaprak, ağaç, kabuklular gibi Nesnelerin içyapısını inceleyen ve bu yapıların büyüme disiplini ile ilişkilerini araştıran çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarda yapı, düzen, ritim, birleşme, bütün gibi ilkelerin doğal objelerdeki yaşam fonksiyonları ile ilişkisini skeçler ile araştırmıştır. Bu çalışmaları temel öğeler ve bunların organizasyon güçleri ile ilişkilendirerek sanatla bağlantılarını ortaya koymuştur. Klee sanat ve doğa arasındaki ilişkide “doğanın fonksiyonel kanunları ve yapısal ilkeleri algılanırsa aynı zamanda sanatın düzenleyici güçlerine de hakim olunur.” (WICK, 2000: 228) sözleriyle sanat ve doğanın üretim ilkeleri arasındaki benzerlik ve güçlü bağlara dikkat çekmektedir.

Temel Sanat Eğitiminde Doğadan Çalışmalar

Günümüzde Temel Sanat eğitimi kapsamında yapılan uygulamaların bir kısmını doğadan ve doğal objeden hareketle yapılan gözleme dayalı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu çalışmaların ele alınış biçimi, kullanılan teknikler farklılıklar gösterse de kaynak olarak doğal

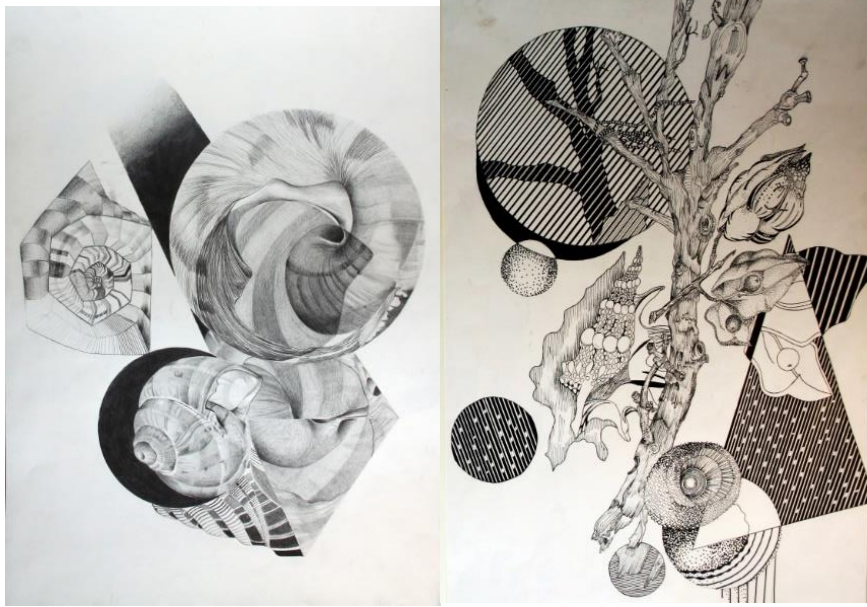
çevrenin kullanımı ortak noktayı oluşturduğu görülmektedir. Temel Sanat Eğitimi dersi kapsamında yapılan ilk çalışmaların doğadan ilginç objeler araştırılması yoluyla öğrencinin merakının uyandırılması, keşfetmesi yönünde geliştirilmesi önemlidir. Doğa gözlemine dayalı çalışmalar farklı amaçlarla sorgulanabilir. Temel sanat eğitiminin temel öğelerini tek tek ele aldığımızda ışık-gölge, ton, değer, form, renk, biçim, doku ve kompozisyonu oluşturacak ritim, armoni, hareket, yön, denge gibi düzen öğelerinin incelenmesinde ve bunlar üzerine yapılacak deneme, uygulamalarda doğal obje üzerinden hareket etmek daha somut bir başlangıç noktası oluşturacaktır. Hedef var olan yeteneğin ele alınan objenin kusursuz betimlemesinden çok bu betimlemeyi yaparken objenin bütünü oluşturulan alt unsurlar, bunların bir araya geliş şekli, barındırdığı sistemler, gibi objeye bağlı dinamiklerin özelliklerin irdelenmesini ve oluşturulacak yeni yorum alanlarını hedeflemelidir. Sanat Eğitimi dersinde tüm sanat tarihinde olduğu gibi doğa gözlemine dayalı hareket etmek, somut, öğretici ve keşfedici bir başlangıç noktası oluşturacaktır. Işık ve gölgenin resimsel öneminin kavranması konusunda çeşitli teknikler kullanılabilir, bunlar arasında en yalın anlatım kara kalem ve rölyef çalışmalarıyla sağlanabilir.

Doğadan deniz kabukları, ağaç dalları ve kozalakları gibi malzemeler ile form, işlev araştırmaları yapmak bu malzemelerin yeni kullanım olanaklarını geliştirmek öğrenciye doğadan esinlenmeyi benimsetecektir. Doğal objeden etüt ve etüde bağlı yorum çalışmasını temel sanat eğitiminin giriş çalışması olarak adlandırabiliriz. Bu çalışmanın ilk aşamasında öğrencilerin doğadan ilginç özelliklerde objeler araştırmaları ve bulmaları sağlanır. Bulunan objenin nitelikleri çalışmanın sonucunu etkileyeceği için formu, rengi, dokuları ve farklı açılardan bakıldığında yeni, zengin görünümeler verebilecek bir obje ile başlamak doğru olacaktır. Bu çalışmada öncelikle seçilen doğal obje üzerinden taşıdığı ışık gölge yapısı ve düşürdüğü gölge, form yapısı, parça bütün ilişkileri, dokusal yapıları, gibi objenin görsel bütünü oluşturulan yapıların dikkatli bir şekilde incelenip gerçekçi bir gözlemle resim düzlemine aktarılması beklenir. “İç gerçekliğini tanıdığımız nesnenin görünüşü daha da yalınlaşır. İç gerçekliğini tanıdığımız nesne, bizi dışından daha fazla düşündürecektir... Bununla birlikte nesnenin yoğun incelenmesinin, sonunda, yaşayan sezgileri uyandırdığını göz önünde bulundurmak gerekir ”(KLEE, 1966: 38)

Öncelikle objenin üzerindeki bağlı ışık gölge yapısı incelenir. Büyütülerek bütünü ele alınan objenin kademe kademe daha küçük parçalarına, içyapısına, detaylarına odaklanılır. Objenin farklı açılardan verdiği görünümeler kompozisyonda farklı alanlara çizilerek

Sayfa 27

biriktirilir. Objenin renk farklılık ve geçişlerinden kaynaklanan etkiler bu renklerin karşılığı farklı gri değerlerle yakalanmaya çalışılır. Bu süreç öğrencinin gözlemlediği obje hakkında bilgilenme süreci olarak adlandırılabilir. Bilgilenme sonucu çalışmanın ikinci aşaması olan yorum sürecinin görsel olarak ifade edilmesi öğrencinin edindiği verileri işlemesi için yeni bir sorun alanı açar. Bu aşamada devreye sokulan temel geometrik elemanlar hem çalışmadaki biçim zıtlıklarını güçlendirmekte, doğal biçimlerin yapay biçimlerle ilişkilerinin sorgulanmasını sağlamakta, hem de yapılması beklenen yorumlar için yeni düzlemler oluşturmaktadır. Yorum aşamasında tamamen öğrencinin obje ile kurduğu temasından ve daha önceki deneyimlerinden kaynakla etkili anlatım alanlarına ulaşıldığı görülmektedir. Bu çalışmada hedef, ele alınan objenin kusursuz betimlenmesiyle birlikte, bu betimlemeyi yaparken objenin bütünü oluşturarak tüm unsurların ışık ve gölgenin sayesinde oluştuğunun kavratılmasıdır.

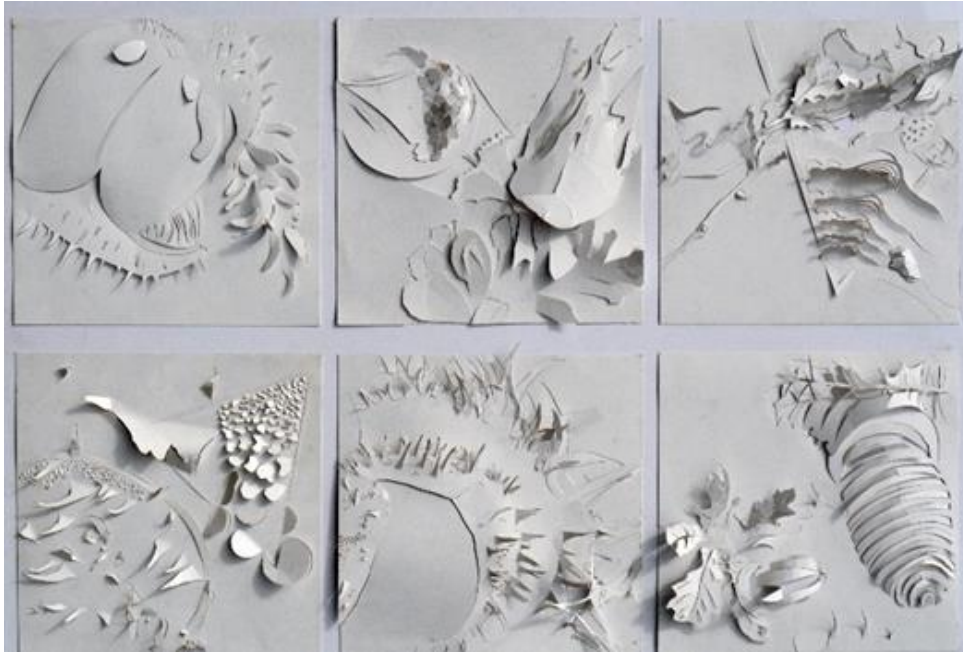
Resim 5: Karakalem ile ışık gölge

Resim 6: Çizgi ve nokta ile ışık gölge

Görsel anlatımın çizgi ve nokta gibi temel öğeleri ile doğal objeler üzerinden ışık gölge yapılarını araştırmak, doğal obje kaynaklı bir başka çalışma yöntemi olarak gösterilebilir. Çizgi ve noktanın farklı yoğunluktaki birikimleri çalışmada ışık ve gölge yapılarını oluşturacaktır. Bu çalışmada öncelikle objeye ait noktasal ve çizgisel değerler varsa bu yapılar

ön plana çıkarılmalıdır. Öğrencinin bulacağı farklı nokta ve çizgi yapıları çalışmayı zengin bir anlatıma taşıyacaktır. Noktanın ve çizginin sık-seyrekleşen ve giderek sıklaşan, giderek seyrekleşen düzenleri, çalışmada ışık gölge olarak karşılık bulacaktır.

Bristol kâğıt üzerine çizilen doğal objenin bağlantı noktaları korunup kesilmesi ve kesilen noktaların farklı yüksekliklerde kaldırılarak hacimlendirilmesi ile ışık gölge yapıları yakalanabilir. Bu çalışmada objeye ait doğru detayların farklı miktarlarda kopartılmadan kesilmesi ve kesilen parçaların objenin ışık gölge yapısını ifade edecek şekilde farklı yüksekliklerde kaldırılması doğru sonuca ulaşmak için önemlidir. Kaldırılan parçanın yüksekliği arttıkça vereceği gölge etkisi artacaktır. Kâğıdın aldığı ışığın yönüne bağlı olarak kaldırılan yüzeyler, yine kâğıt üzerine gölgelerini düşüreceklerdir. Böylelikle ışık gölge anlatımına yapının kendi üzerine düşürdüğü gölge ile ulaşılabilecektir.

Resim 7: Kâğıt rölyef ile ışık-gölge

Temel sanat eğitiminin önemli bir kısmını renk ve renkle ilişkili konular oluşturmaktadır. Doğa sürekli değişen yapısı ile renk konusunda da sonsuz çeşitlilikte görsel malzeme sunmaktadır. Renk zıtlıkları, renk biçim ilişkileri, gibi konularda doğadan hareketle birçok örnek bulmak mümkündür. Klee, “doğanın renkli izlenim elde etmek bakımından çok varıl olduğunu ve bitkiler, hayvanlar, mineraller, peyzaj adı verilen kompozisyon, bütün bunların, bizim akıl ve dikkatimiz uyardığını belirtir.” (KLEE. 1966: 54) Bulunacak doğal objelerden yapılacak renk bulma çalışmalarında yapının ifadesini geri plana atarak renkteki uyumda obje

ile eşleşmesi hızlı renk denemeleri olarak planlanabilir. Öğrencilerin ana renklerin ve siyah beyazın çeşitli kombinasyonları ile objedeki renklere ulaşması, renk karıştırma, renk bulma sınırlı renkten hareketle tüm renklere ulaşma pratiklerini geliştirecektir. Maurice de Sausmarez doğadan renk çalışmaları için şu önerilerde bulunmuştur; “model eğer mümkünse ele alınarak dikkatle incelenmeli ve renk karışımları doğrudan üzerinde denenmeli. Botanik yapısının kesin bir biçimde verilmemeli, bu dikkat renk yapısının keskin bir analizle deneyimlenmesine yönlendirilmelidir.”(SAUSMAREZ, 2006: 112)

Resim 8-9: Doğadan renkli etüt

Temel Sanat Eğitimi içinde “Doku” konusu doğa ile ilişkilendirilerek araştırmalar yapılabilecek ayrı bir konu başlığı olarak ele alınabilir. Objelerin üzerindeki yapı özelliğini tarif etmenin dışında doku kelimesi zihnimizde çok daha geniş çağrışım yapar. Görsel sanatlar içindeki anlamıyla doku benzer biçimde parçacıkların yan yana gelmeleriyle oluşan düzeni tanımlamaktadır. İzlenebildiği uzaklığa bağlı olarak tüm benzer parçacıklar doku olarak tanımlanabilir. Bu tanıma uzayın sonsuzluğundaki yıldızlar kümesi olan Samanyolu da dâhil olmak üzere resim kâğıdının yüzeyi de benzer parçacık düzenleri sergiledikleri için doku olarak görünür, tanımlanır. Doğanın doku üretmekteki yaratıcı yöntemleri ve sonsuz çeşitlilikteki dokular sanat öğrencileri için başlı başına bir beslenme alanı oluşturur. Doğal çevrede görülen nesnelere ait farklı dokuları araştırmak için çeşitli yöntemler kullanılabilir. Fotoğraf çekerek doğal dokuların tespit edilmesi, rapido - pilot kalem ile seçilen dokuların

resim düzlemine aktarılması, çeşitli dokusal özelliklere sahip objelerden mürekkep ile doku transferleri bu zengin çeşitliliğinin görülmesi ve kavranması açısından verimli olacaktır.

Doku çalışmaları için iki boyutlu ve üç boyutlu olmak üzere iki ayrı uygulamayla çalışma yapılması yerinde olacaktır. İlk çalışma doğal dokuların fark edilmesi yönünde geliştirilecek olan araştırmalardır. Bu çalışmada doğal nesneler üzerindeki farklı ve ilginç olan dokuların kil plakalara bastırılması yoluyla transfer edilmesi, bu plakaların yan yana düzenlenip üzerine alçı dökülerek dokuların kalıcı hale getirilmesi gerçekleştirilir. Alçıya transfer edilen doku renk özelliğinden sıyrılarak yapısının sadece ışık gölge ile algılandığı bir yalınlığa dönüşür. Yalın görsellikte belirlenen dokuyu anlamak ve algılamak yeni fikirlerin unsuru olarak kullanmak çok somut yaratıcı bir araştırmadır. Doku araştırmalarında öğrenciler çeşitli malzemeleri keşfederken, buldukları yapıları farklı olasılıklarla yeniden düzenleyerek rastlantısal sonuçlara ulaşırlar.

SONUÇ

Temel öğeler ve bu öğelerin kullanımından oluşan temel ilkelerin doğal objelerden yola çıkılarak araştırılması Bauhaus’un, gözlemci ve çözümlemeci bakış açısının kazandırdığı bir yöntemdir. Bauhaus’un yöntemleri sanat ve tasarım öğrencilerine doğadan yola çıkarak buldukları yapıları yeniden düzenleyerek farklı olasılıklarla tekrar bir araya getirirken yeni buluşlar yapacakları bir alan açmıştır. Öğrenciler bu olanakların farkına vardığında gözlemleyerek kazandığı bilgilerle kendi çalışmaları arasında güçlü bağlar kurabilecektir. Temel Sanat Eğitimi dersinin amaçlarından biriside bu farkındalığı yapılacak gözleme ve malzemeye dayalı çalışmalarla canlı tutmaktır. Özgün ve özgür biçimler yaratmada kaynak olarak doğanın ürettiği formların sentezi yolu ile yeni düzenlere ulaşmak sanat öğrencisine sonsuz zenginlikte bir kapı açacaktır. Öğrencinin temel sanat eğitiminde yapılan doğa kaynaklı çeşitli çalışmalardan edindiği deneyimler, alanı ile ilgili diğer atölye çalışmalarına temel oluşturacağı gibi kendi biçimlerini ve anlatım dilini oluşturmada yol gösterici olacaktır.

KAYNAKÇA

ANKER, Peter. The Bauhaus of Nature, Baltimore, The Johns Hopkins University Press: 2005

KANDİNSKY, Wassily. Point and Line to Plane, Dover Publications: 1979

KLEE, Paul. Çağdaş Sanat Kuramı, Ankara, Dost Kitabevi:1966

KLEE, Paul. The Nature Of Nature, London, Lund Humphries Publishers Limited: 1961

KARADAĞ Çerkes. Görme Kültürü, Ankara, Doruk Yayımcılık:2004

SALDIRAY, Sümer. Gözlemsel, Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim /. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi:19–?

SAUSMAREZ, Maurice. Basic Design: The Dynamics Of Visual Form,London, A & C Black: 2001.

SPALDİNG, Julian. Eclipse of Art, Munich, Prestel: 2003.

WİCK, Rainer. Teaching at the Bauhaus, Ostfildern-Ruit, Hatje Cantz: c2000.

SALETNİK, Jeffrey. ‘‘Josef Albers, Eva Hesse, and the Imperative of Teaching’’ (31 Ocak 2012) 14 Mayıs 2014

[www.tate.org.uk/research/tateresearch/tate papers/07/spring](http://www.tate.org.uk/research/tateresearch/tate%20papers/07/spring)

Görsel Kaynakça

[www.tate.org.uk/research/tateresearch/tate papers/07/spring](http://www.tate.org.uk/research/tateresearch/tate%20papers/07/spring)

Temel Sanat Eğitimi Dersi Arşiv Fotoğrafları